Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Lausunto

E 12/2026 vp

6.3.2026

EU/1066/2025
EU/1066/2025-SM-12

Jesse Seppälä

Hallintovaliokunnalle

Vuoden 2026 EU-ennakkovaikuttamispainopiste: puolustus ja rajaturvallisuus

Hallintovaliokunta on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa otsikon mukaisessa asiassa. Sisäministeriöllä, mukaan lukien Rajavartiolaitoksen esikunnalla, on ollut mahdollisuus osallistua E-kirjeen laadintaan. Sisäministeriön kommentit on otettu huomioon E-kirjeessä sen aihepiirin puitteissa. Täten sisäministeriö yhtyy valtioneuvoston kantoihin.

E-kirje päivittää onnistuneesti Suomen tavoitteet EU-vaikuttamisessa. On huomioitava, että puolustuksen osalta myös sisäministeriön hallinnonalalla on tärkeä rooli kaikissa turvallisuustilanteissa, varsinkin kokonaisturvallisuuden näkökulmasta. Rajaturvallisuuden osalta sisäministeriöllä on johtava rooli.

Rajaturvallisuus

Venäjän hyökkäyssodan vuoksi turvallisuusympäristö on muuttunut ja EU:n toimintapolitiikkaa ja lainsäädäntöä on syytä kehittää sen mukaisesti. Vahvoja ulkorajoja on tärkeää painottaa, ja jatkaa työtä laadukkaan ja kustannustehokkaan Euroopan yhdennetyn rajaturvallisuuden kehittämiseksi.

Viranomaisten tilannekuvaa ja valmiutta toimia erilaisissa hybridivaikuttamisen tilanteissa tulee parantaa. Tähän kuuluvat muun muassa muuttoliikeaseen käyttö, vihamielisten droonien havaitseminen, tunnistaminen ja torjunta sekä merelliseen kriittiseen infrastruktuuriin liittyviin uhkiin vastaaminen.

Unionissa tehtävillä toimilla ja EU:n erillisvirastoilla, etenkin Frontexilla ja Europolilla, on tärkeä jäsenvaltioiden toimintakykyä kokonaisvaltaisesti tukeva rooli hybridiuhkiin vastaamisessa. Erillisvirastojen tukea jäsenvaltioille tulee vahvistaa tutkimus- ja kehitystoiminnan, koulutuksen, yhteishankintojen, parhaiden käytänteiden jakamisen ja verkostojen kehittämisessä, mutta myös tilannekuvassa ja konkreettisessa operatiivisessa tuessa hybridiuhkiin vastaamisessa.

Välineellistettyä maahantuloa tulee torjua tehokkaasti kaikilla EU:n ulkorajoilla. Erityisesti EU:n itäinen maaulkoraja on haavoittuva tässä suhteessa, ja EU:n toimintapolitiikan ja lainsäädännön tulee varmistaa jäsenvaltioiden toimintavapaus ja unionin tuki kaikissa turvallisuustilanteissa. Hybridivaikuttamiskeinona käytettävään laajamittaiseen maahantuloon on vastattava torjumalla tulijat rajalla ja tehostamalla paluita kolmansiin maihin.

Lainvalvontaviranomaisten toimintaedellytyksiä merellisissä poikkeustilanteissa on yhtenäistettävä ja tehostettava. Tältä osin Euroopan unionilla tulisi olla myös vahvempi kansainvälinen rooli kansainvälisen merioikeuden ja merioikeusyleissopimuksen tulkintaan liittyvissä kysymyksissä ja niitä kehitettäessä, jotta jäsenvaltiot saisivat tältä osin unionin vahvan tuen.

Postiosoite Postadress Postal Address	Käyntiosoite Besöksadress Office	Puhelin Telefon Telephone	Faksi Fax Fax	s-posti, internet e-post, internet e-mail, internet
Sisäministeriö				
PL 26 00023 Valtioneuvosto	Kirkkokatu 12 Helsinki	0295 480 171 +358 295 480 171	09 160 44635 +358 9 160 44635	kirjaamo.sm@gov.fi www.intermin.fi

Rahoitus

On tärkeää, että tulevalla rahoituskehyskaudella unionin rahoitusta voitaisiin käyttää joustavasti ja kustannustehokkaasti viranomaisyhteistyön tukemiseen varmistaen toimintavalmius kaikissa turvallisuustilanteissa. On keskeistä, että itäisten raja-alueiden erityistarpeet huomioidaan erityisesti rahoituskysymyksissä.

Sisäisen turvallisuuden rahoituksen lisäksi rajaturvallisuuden kehittämiseen voidaan hyödyntää laajasti EU-rahoituslähteitä. Esimerkiksi Verkkojen Eurooppa -välineessä on kriittiseen liikenneinfrastruktuuriin ja sotilaallisen liikkuvuuteen liittyviä kokonaisuuksia. EU:n monivuotista rahoituskehystä koskevissa ehdotuksissa on jo sisäänrakennettuna varautumisen periaate, jota voitaisiin hyödyntää rahoitusvälineiden kautta myös rajaturvallisuuden kehittämisessä.

EU:n perussopimukset rajoittavat unionin talousarvioista rahoitettavia jäsenvaltioiden puolustustarvikehankintoja. Tämän takia EU-rahoitusta tulee mahdollisimman laajasti hyödyntää kaksikäyttöhankintoihin. Tämä tarkoittaa sitä, että rajaturvallisuuteen, varautumiseen ja sisäiseen turvallisuuteen hankittavan kaluston on osiltaan oltava suorituskykyistä, käyttökelpoista ja toimintakykyisten tahojen käytettävissä kaikissa turvallisuustilanteissa, myös eriasteisten kriisien aikana.

On hyvä myös huomioida, että ulkorajavalvonnan hankkeiden rahoitus tukee etenkin Suomen itäisillä raja-alueilla välillisesti myös alueellista elinvoimaa. Täten turvallisuusinvestoinneilla on myös positiivisia ulkoisvaikutuksia.

Turvallisuusstrategia

Komission odotetaan antavan kesällä 2026 ehdotuksen Euroopan unionin uudeksi turvallisuusstrategiaksi. Ennen tarkempien kantojen muodostamista, on tärkeää selvittää, mikä on turvallisuusstrategian tarve ja mitä kaikkia turvallisuuden osa-alueita se kattaa.

Valmistelussa on syytä huomioida moninaiset olemassa olevat sisäiseen turvallisuuteen, varautumiseen ja yhdennettyyn rajaturvallisuuteen liittyvät strategiat ja muiden politiikkalohkojen strategiset suunnitelmat, jotta strategiat ovat keskenään johdonmukaisia. Strategiatyössä on huomioitava kattavasti siviili-, lainvalvonta- ja puolustusviranomaiset ja niiden rooli sekä yhteistyö turvallisuuden varmistamisessa kaikissa turvallisuusolosuhteissa. Varautumisen periaate (preparedness-by-design) on kannatettavaa.

Ulkoinen ja sisäinen turvallisuus ovat vahvasti kytköksissä toisiinsa. Niiden välisten rajapintojen huomioiminen on edellytys unionin turvallisuuden kokonaisvaltaiselle kehittämiselle. Rajapinnat ovat merkityksellisiä muun muassa unionin ulkorajaturvallisuuden parantamisessa, terrorismin ja kansainvälisen järjestäytyneen rikollisuuden ja laittoman maahantulon torjunnassa sekä hybridiuhkiin vastaamisessa.